

MARIBORSKI

Cena 1 Din

VEČERNIK

„JUTRA“

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2450
Izahaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 18. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglase
sprejema tudi oglasni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni število račun št. 11.400

Zalet in polom romunskega fašizma

PO UMORU MINISTERSKEGA PREDSEDNIKA DR. DUCE.

Pred približno enim mesecem smo na tem mestu prvič opozorili našo javnost na romunski fašizem, ki se je zbiral v organizaciji »Garda de Fer« — Železna Garda. Opisali smo njegov historiat od prvih neresnih začetkov do velike politične akcije, pričete ob razpisu novih vištev v parlament. Da je bila ta akcija sploh mogoča, so se morali mladi romunski fašisti zahvaliti svojim podpornikom iz vse Romunije, ki so se jih hoteli poslužiti v svoje temne zunanje politične namene. Da pa je bila pravila naša takratna trditev, da stoje za romunskimi fašisti italijanski fašisti, so doudki zadnjih dni potrdili dovelj očitno, izkazalo se je, da so se poleg italijanskih fašistov zavzemali za romunske tudi nemški narodni socialisti, seveda iz istih razlogov — odtrgati Romunijo od Francije in s tem od njene evropske zaveziške skupine, v prvi vrsti male anante.

Romunska vlada je razpustila fašistične organizacije »Garde de Fer« že kmalu po pričetku volilnega boja, čim je spoznala njene prave tendence, zlasti pa njeno zvezo s sovražniki Romunije. Izvršitev razpusta ni bila lahka stvar, zlasti ne v času najbolj srditega volilnega boja. Ševidno »Garda de Fer« sicer ni bila več tako močna, da si je računala pri volitvah na nekaj mandatov, zato pa so biljni člani toliko bolj borbeni in smeli. Ze pri preiskavah v tajniških in drugih lokalnih garde, pri zaplenitvi spisov, orožja, streljiva in aretaciji nekaterih voditeljev, so nastali nemiri. Fašisti so se upirali policiji z vso energijo, zlasti v Bukarešti in drugih večjih mestih. In tudi potem, ko je bila razpustitev izvršena, se fašisti niso uklonili: delali so tajno dalje ter sklenili posluževati se zgolj legalnih in terorističnih sredstev. Pred vsem so zasnovali za dan volitev ustavo, katere pa niso izvedli samo zato, ker so dobili iz tujine obljubljena denarna sredstva za prevrat prepozno!

Vendar misli na prevrat niso opustili, hoteli pa so še prej pripraviti ugodnejši teren z umorom raznih vodilnih osebnosti sedanjega režima. Za žrtev so si izbrali najprej svojega največjega nasprotnika, ministerskega predsednika in voditelja liberalne stranke dr. Jona Duce. Naročilo za izvršitev atentata na tega odličnega državnika so dobili trije člani »Garde de Fer«, atentat pa je pa izvršil pretekli petek mladi Bukareštanec

Constantinescu na železniški postaji v Sinaji. Meril je dobro, kajti dr. Duce je bil po štirih streljih takoj mrtev. Obenem so pa bili izdani tudi ukazi za nadaljnje atentate, katerih fašisti niso mogli več izvršiti. Atentat na dr. Duce je pokazal vladi preveč odkrito, kakšna nevarnost preti njej in vsej Romuniji, če ne seže po najenergičnejših sredstvih samoobrambe. Ker so bili voditelji fašizma dobro znani, so bili skoraj vsi takoj prijeti in odvedeni v zapore, samo glavnemu voditelju in nekaterim drugim se je posrečilo še pravočasno doseči državno mejo in pobegniti. Istočasno je vlada proglasila nad vso Romunijo obsedno stanje in izdala razne druge energične ukrepe proti vsakemu, kakršnemu koli poizkusu obnovitve organizacije romunskega fašizma.

Kakor v mnogih drugih državah, tako se je tudi v Romuniji fašizem pošteno vstrel in je izgubil bitko že takoj spočetka, čim jo je pričel. Njegov poraz je pa končno do dna razgalil tudi vse njegovo ozadje, pokazal je niti, vodeče v Rim in Berlin. Italijanski in nemški tisk kaže po umoru ministerskega predsednika dr. Duce in ukrepih vlade proti romunskemu fašizmu docela neprikrivo, da ju je neuspeh po fašizmu in narodnem socializmu podpirane »Garde de Fer« globoko zabolela. Zato pa tudi pretirava pomen zadnjih dogodkov v Romuniji in se tolaži z napovedovanji, da se bo romunski fašizem zopet dvignil. V Rimu in Berlinu bi to radi, ker bi po njih denarno in moralno podprti romunski fašizem ustvaril iz Romunije, če bi jo dobil v svoje roke, voljno dekle Italije in Nemčije, ki naj bi jima služila v akciji proti Franciji, mali antanti in vsem skupinam, ki se upirajo revizionizmu in diktaturi pofašistenih velesil. Toda zdrave sile romunskega naroda niso zmagale samo začasno, marveč trajno. Romunski fašizem, ki je hotel voditi politiko za tuje račune, se je zrušil pod pezo lastne zgrešenosti.

Mi verujemo trdno v moč romunske vlade in v razsodnost romunskega naroda, ki ve, da bi pomenil fašizem zanj in za njegovo domovino največje zlo, ki bi ju kdaj moglo doleteti. Mesto Romunije je samo na strani male antante in Francije, in samo v zvezi s svojimi sedanji prijatelji in zavezniki so varne meje komaj zedinjene kraljevine!

Po izročitvi francoskega memoranda

ANGLIJA JE ZAHTEVALA ODGODITE V. MEMORANDUM BO OBJAVLJEN KONCEM TEGA TEDNA.

PARIZ, 3. januarja. Tukajšnji politični krogi niso pričakovali, da bo Francois-Poncet tako naglo izročil Hitlerju francoski memorandum. Trdi se, da je storil to radi Anglije. Francoski poslanik v Londonu Corbin je namreč dospel v Pariz že 30. decembra l. l. in izjavil Paulu-Boncourju željo, naj bi se izročitev francoskega memoranda v Berlinu zavlekla, ker hoče Anglija pred izročitvijo skupno s Francijo proučiti tekst in izvesti morebitne potrebne spremembe. Nato pa francoska vlada ni pristala, marveč je hitro sporočila svoje stališče Berlinu. Zvedelo se je namreč, da je angleški zunanji minister sir Simon sklenil izdelati z Mussolinijem posredovalni predlog, na podlagi katerega bi naj bil francoski memorandum izročен šele po vrnitvi sira Simona iz Rima v Pariz. Politični krogi pričakujejo, da bo me-

morandum objavljen že koncem tega tedna, da bi na ta način kdo ne očital Franciji, da vodi tajno diplomacijo.

Križa v belgijski vladi

BRUSELJ, 3. januarja. Belgijska vlada je v krizi. Nekateri ministri so zaradi odklonitve nekaterih zahtev Flamcev vložili zahtevo, da se zopet sprejme v državno službo 80 Flamcev, ki so opravljali državne posle za časa nemške okupacije in so bili zato odpuščeni. Vojni minister je radi tega zagrozil z demisijo.

RUSIJA PRISTOPI K DRUŠTVU NARODOV?

BERLIN, 3. januarja. V tukajšnjih političnih krogih so se raznesle vesti, da bo sovjetska Rusija v najkrajšem času pristopila k Društvu narodov.

Sestanek sira Simona z Mussolinijem

NAGEL PRIHOD SIRA SIMONA V RIM. — MUSSOLINI ODVETNIK NEMČIJE. RAZOROŽITVENA KONVENCIJA Z DIKTATOM MALIM DRŽAVAM. SIR SIMON OBIŠČE ZNOVA PARIZ IN MORDA TUDI BERLIN.

RIM, 3. januarja. Angleški zunanji minister sir John Simon je priletel sinoči s hidroavionom s Capria v Ostio, od koder je nadaljeval pot v Rim, na sestanek z Mussolinijem. V političnih krogih se naglašja, da je sir Simon pospešil svojo pot v Rim radi izročitve francoske spomenice Nemčiji, daš je Anglija zahtevala odgovitev.

PARIZ, 3. januarja. Ves francoski tisk zasleduje z veliko napetostjo pot sira Simona v Rim. Splošno se naglašja, da je Mussolini zopet prevzel ulogo nemškega odvetnika in podpira celo vrsto nemških zahtev. Obenem se naglašja, da se je znova okrepila znana akcija Italije, ki stremi po razbitju Društva narodov in oslavitvi Francije.

LONDON, 3. januarja. Rimski poročevalec »Daily Telegrapha« javlja, da je povzročila izročitev francoske spomenice Nemčiji docela nov mednarodni diplomatski položaj, ki bo ro-

dil novo akcijo. Po njegovem zatrdilu je Mussolini trdno odločen poseči vmes kot posredovalec med Nemčijo in Francijo. Ne glede na to, pa bo izročil siru Simonu tudi svoje predloge radi reorganizacije Društva narodov. »Daily Express« pa piše, da bo Mussolini znova zahteval sklicanje konference velesil. Na tej konferenci naj bi se formulirala razorožitvena konvencija, ki bi se malim državam potem enostavno diktirala, odnosno oktroirala. Sir Simon se bo na potovanju iz Rima znova ustavil v Parizu, kjer bo obvestil francosko vlado o svojem razgovoru z Mussolinijem. Mussolini bo pa obenem stopil v tel zadevi v stik s Hitlerjem.

LONDON, 3. januarja. »News Chronicle« poroča iz Berlina, da bi tam zelo pozdravili sklep sira Simona obiskati Hitlerja. In res tudi ni docela izključeno, da ne bi sir Simon pred vrnitvijo v London obiskal tudi Berlin.

Mussolinijev načrt za reformo Društva narodov

GLAVNA ZAHTEVA JE DIKTATURA VELESIL IN REVIZIJA MIROVNIH POGODB IN DRŽAVNIH MEJ.

LONDON, 3. januarja. Vsi tukajšnji listi posvečajo veliko pažnjo današnjemu sestanku sira Johna Simona in Mussolinija. Mussolini je baje sklenil staviti angleškemu zunanjemu ministru predloge, ki vzbujajo tu veliko senzacijo, in sicer o reformi Društva narodov. Po poročilu »Daily Telegrapha« bo stavil Mussolini v tej zadevi sledeče konkretne predloge: 1. Versajska mirovna pogodba se docela loči od ženevskega pakta Društva narodov. 2. Svet Društva narodov se po-

stavi na širšo podlago. 3. Črta se člen 10., ki zagotavlja vsaki članici teritorialno nedotakljivost, spremene se pa mnogi drugi členi, katerih Društvo narodov samo ne more reformirati. 4. Revidira se sistem enake glasovalne pravice za velesile in male države. 5. Poenostavi se revizijsko postopanje. 6. Vstavi se določilo, po katerem si države, ki so revne na sirovinah, te lahko preskrbe v vojni in miru po smernih cenah. (Italiji manjkajo najbolj!).

Carinska vojna med Francijo in Nemčijo

PARIZ, 3. januarja. Ker Nemčija do 1. t. m. ni spremenila svojega stališča v trgovinsko-političnem sporu, radi katerega so bila 21. decembra lanskega leta prekinjena nemško-francoska pogajanja, računajo tukajšnji politični krogi, da bo v najkrajšem času prekinjena nemško-francoska trgovinska pogodba. V tem primeru bo Francija 76% dosedanjega nemškega uvoznega kontingenta razdelila na one države, ki se bodo obvezale uvažati v zameno francosko blago. Radi tega bo Nemčija prav gotovo izvajala represalije in bo nedvomno nastala carinska vojna med Francijo in Nemčijo.

TITULESCU NE ODSTOPI.

PARIZ, 3. januarja. »Le Journal« omenja vesti, ki ponovno krožijo glede ostavke romunskega zunanega ministra Titulescu in pri tej priliki naglašajo: Popolnoma bi bilo treba ignorirati sedanjo politično situacijo in Titulescove diplomatske sposobnosti, če bi se hotelo govoriti o tako nagli demisiji. Ta naglica, o kateri se govori, nas je pripravila do tega, da smo stopili v direktno zvezo z ministrom Titulescom in lahko registramo formalni demanti.

V ROMUNIJU ZOPET SMRTNA KAZEN.

BUKAREŠTA, 3. januarja. Čeprav je bila v Romuniji ukinjena smrtna kazen, je po prekem sodu zopet uvedena za vstaše in morilce. Nova uvedba je bila objavljena v listih in na lepakih.

ANGLIJA RABI 25.000 LETAL.

LONDON, 3. januarja. Ob novem letu je napisal lord Rothermere v »Daily Mailu« senzacionalen članek, po katerem zahteva, da ukrene vlada vse potrebno za obrambo Anglije proti napadom iz zraka. Značilno je, da je lord Rothermere v svojih prejšnjih člankih zahteval, naj bi se angleška zračna moč povečala najprej na 3000, potem na 5000 aeroplanov, dočim sedaj naglašja, da je obramba Anglije nemogoča brez 25.000 aeroplanov, ki morajo biti zgrajeni v treh letih. Tudi trdi, da je zračna moč Francije danes štirikrat večja kakor pa angleška.

JAPONCI POSTAJAJO KATOLIČANI.

PARIZ, 3. januarja. »Echo de Paris« poroča, da sta obe hčerki japonskega poslanika Satoha v Parizu prestopili v katoliško vero. Obenem se poroča, da je v višjih japonskih krogih prijazno razpoloženje napram katolicizmu in so v teku velike akcije za pokatoličenje.

